

Sukces w opinii studentów Politechniki Koszalińskiej

Od wielu lat przedstawiciele nauk społecznych, opisując rzeczywistość społeczną, podejmują starania, by ustalić i scharakteryzować rozmaite formy społecznej partycypacji jednostek, ich związków i relacji¹. Społeczne uczestnictwo ludzi wyznaczone jest zarówno przez usytuowanie ich w przestrzeni społeczno-ekologicznej, nabywanie statusu społecznego, przynależność do określonych grup i społeczności, jak i – dzięki ujawnianiu wymaganych społecznie cech psychofizycznych – działanie właściwe dla tych układów społecznych, których są członkami (odgrywanie ról społecznie uwzorowanych). Obraz przebiegu życia poszczególnych jednostek aktualizuje się w określonych fazach: poprzez uczestnictwo przedmiotowe (wymuszające adaptację do układu społecznej identyfikacji), uczestnictwo przedmiotowo-podmiotowe (podejmowanie ról stabilizujących jednostkę życiowo, określających jej status), uczestnictwo podmiotowo-przedmiotowe (w którym dominują role stabilizujące jednostkę we własnej rodzinie i/lub zawodzie, rolach publicznych, umożliwiających uczestnictwo w reprodukcji struktury społecznej i odpowiadającego jej obszarowi kulturowego) i w końcu uczestnictwo podmiotowe (uwalniające jednostkę od obowiązków wobec społeczeństwa, w którym wartością jest to, co osiągnęła ona dotychczas)².

Współczesne społeczeństwa kreują swoiste scenariusze biograficzne wyznaczone sekwencją określonych ról: członka rodziny, członka grup, instytucji edukacyjnych i profesjonalizujących, ról związanych z ulokowaniem jednostki w strukturze społecznej, a także tych, które umożliwiają jej uwolnienie się od oczekiwań społecznych. Wielość i różnorodność pełnionych ról pozostają zagadnieniem skomplikowanym poznawczo i doczekały się dyskusji przedstawicieli różnych środowisk³.

¹ Por. J. Modrzewski, *Socjalizacja i uczestnictwo społeczne. Studium socjopedagogiczne*, Poznań 2007.

² Tamże, s. 86–87.

³ Zob. A. Lipińska-Grobelny, *Wielość ról a równowaga między życiem osobistym i zawodowym*, [w:] *Rodzina i kariera. Równoważenie czy konflikt ról?*, red. I. Janicka,

Żyjemy w świecie kultury „migotliwego ekranu”, nakazu nieustannej zmiany, natychmiastowości osiągnięć, potrzeby ciągłej kontroli własnego życia. Kultury, w której własna przyjemność staje się priorytetem – nie ma w niej jednoznacznie ukształtowanego stylu życia, brak wyraźnych drogowskazów gwarantujących uzyskanie stanu wewnętrznej homeostazy, a w konsekwencji poczucia bezpieczeństwa. Nie ma tego miejsca także w społeczeństwie, w którym tożsamość jednostki konstruowana jest przez ciąg niepowiązanych ze sobą (często sprzecznych) dyskursów społecznych⁴. W kulturze instant⁵ trudno ustalić, jaki kształt powinno przybrać uczestnictwo przedmiotowo-podmiotowe jednostki. Jakie zachowania, aspiracje, umiejętności niezbędne będą dla osiągnięcia życiowego sukcesu?

Współczesność oferuje jednostce chroniczny brak wolnego czasu i maniakalne społeczeństwo, w którym tempo życia powoduje, że stajemy się „hiperaktywni i ciągle zajęci”⁶. Proponuje także rzeczywistość, w której ludzie z pozoru inteligentni, często dobrze wykształceni, w pogoni za sukcesem gotowi są poświęcić własną rodzinę, przyjaciół, wartości, które cenili, często aż do granicy destrukcji⁷. Świat, w który wchodzi współcześni młodzi ludzie, to świat krótkotrwałych, ekscytujących kontaktów, „przemykania się po powierzchni życia”⁸, świat „tu i teraz”. Jak w takiej rzeczywistości zdefiniować sukces?

Założono, że z punktu widzenia budowania relacji przedmiotowo-podmiotowych i podmiotowo-przedmiotowych młodość to okres edukacyjny, specjalizacyjny, decydujący w życiu jednostki. Oznacza to, że przyglądamy się badawczo tej kategorii wieku społecznego, od której wymaga się ujawnienia kompetencji, uznanych w ocenie układów aktualnej i perspektywicznej partycypacji społecznej za wystarczające do podejmowania i realizowania zadań związanych z reprodukcją danego układu we wszystkich jej aspektach⁹. Założono także, że szkoła wyższa pozostaje nadal ważnym czynnikiem kulturotwórczym, kształtującym wzory wyborów kulturowych, sprzyjając powstawaniu idei, stylów, gustów, które umożliwiają wypracowanie indywidualnych scenariuszy biograficznych¹⁰.

M. Znajmiecka-Sikora, Łódź 2014.

⁴ Z jednej strony status społeczny jednostki zdają się wyznaczać udokumentowane umiejętności, z drugiej – obserwacja rzeczywistości społecznej i rynku pracy każe zastanowić się nad podejmowaniem trudu studiowania, zwłaszcza kiedy związane jest ono z ponoszeniem kosztów.

⁵ Zob. Z. Melosik, *Wychowanie obywatelskie. Nowoczesność, ponowoczesność (próba konfrontacji)*, [w:] *Wychowanie obywatelskie. Studium teoretyczne, porównawcze i empiryczne*, red. Z. Melosik, K. Przyszczypkowski, Toruń–Poznań 1998.

⁶ R. Holden, *Inteligencja sukcesu*, Warszawa 2005, s. 18.

⁷ Prasa pełna jest przykładów przedstawicieli życia społecznego, politycznego bądź „celebrytów” gotowych dla osiągnięcia doraźnych korzyści porzucić dotychczasowe ideały i rodzinę.

⁸ R. Holden, dz. cyt., s. 3.

⁹ J. Modrzewski, dz. cyt., s. 143.

¹⁰ Pomimo obserwowanej od wielu lat dewaluacji założonych i rzeczywistych funkcji

Stąd zainteresowanie opinią wyodrębnionej kategorii społecznej – młodzieży akademickiej.

Warto przypomnieć, że osoby studiujące bywają rozmaicie identyfikowane, pozostając przedmiotem zainteresowania wielu dziedzin wiedzy przyczyniających się do konstruowania teoretycznego obrazu tej kategorii społecznej, sytuowanej wobec szerszego układu społecznego (miasta, regionu, państwa)¹¹. Często akcentuje się rolę studiów wyższych w indywidualnym konstruowaniu osobowości, postrzeganej jako zmiany w obrębie tożsamości, samodzielności, odpowiedzialności, sensu życia, zdolności do rozumienia ludzi, tolerancji, przynależności i niezależności, umiejętności wypełniania zadań życiowych i osiągnięcia kompetencji dorosłości¹² przez te kategorie młodzieży¹³.

Literatura poruszająca zagadnienia młodości postrzega często młodzież w kategoriach grupy społecznej wytwarzającej „wspólnotę świadomości”, wspólne normy i wzory zachowań, często odmienne od przyjętych w społeczeństwie, pozostające efektem wspólnych działań i uzgodnień¹⁴. Dyscypliny socjologiczne, traktujące młodzież studiującą w kategoriach fenomenu społeczno-historycznego¹⁵, starają się wyodrębnić ją spośród innych, przydając „wiekowi studiów” szczególną wagę w konstruowaniu indywidualnej i społecznej biografii i traktując wyższe wykształcenie jako jeden z istotniejszych czynników społecznej alokacji absolwentów szkół kwalifikowanych jako wyższe¹⁶. Poznawczo osobami studiującymi interesuje się wiele dziedzin wiedzy pedagogicznej¹⁷, eksponując

szkolnictwa kwalifikowanego jako wyższe. Por. R. Góralska, *Studenci uniwersytetu końca XX wieku. Raport z badań młodzieży Uniwersytetu Mikołaja Kopernika*, Toruń 2003; I. Zychowicz, *Studenci Koszalina. Edukacja i socjalizacja*, Koszalin 2014; J. Thieme, *Szkolnictwo wyższe. Wyzwania XXI wieku*, Warszawa 2009.

¹¹ Por. D. Markowski, *Młodzież jako kategoria struktury socjodemograficznej*, [w:] *Socjalizacja w kategoriach wieku społecznego. Dzieciństwo i młodość. Standaryzacja socjalizacji inkluzyjnej*, red. D. Sipińska, J. Modrzewski, A. Matysiak-Błaszczyk, Leszno 2010; D. Markowski, *Wielkie struktury społeczne. Teorie, realia*, Tyczyn 2002.

¹² H. Sęk, A. Sommerfeld, *Być dorosłym?!*, Legnica 1990, s. 6. Zob. też J. Modrzewski, *Spoleczna konstrukcja i destrukcja dorosłości*, [w:] *Socjalizacja w kategoriach wieku społecznego. Dzieciństwo i młodość. Standaryzacja socjalizacji inkluzyjnej*, red. D. Sipińska, J. Modrzewski, A. Matysiak-Błaszczyk, Leszno 2010.

¹³ Jest to model wyłaniający się z teorii psychologicznych. Zob. M. Susułowska, Z. Nęcki, *Psychologiczna analiza przebiegu studiów wyższych*, Warszawa 1977; E. Bielska, *Ponowoczesne konteksty liberalizmu a preferencje młodzieży akademickiej wobec wybranych aspektów stylów życia*, Katowice 2006.

¹⁴ H.M. Griese, *Socjologiczne teorie młodzieży*, Kraków 1996, s. 132.

¹⁵ Tamże, s. 19. Genezę i historię zainteresowań poznawczych młodzieżą znaleźć można w pracy K.J. Tillmanna, *Teorie socjalizacji. Społeczność, instytucja, upodmiotowienie*, Warszawa 1996 oraz E. Kubiak-Szymborskiej, *Podmiotowość młodzieży akademickiej. Studium statusu podmiotowego studentów okresu transformacji*, Bydgoszcz 2003.

¹⁶ Zob. W. Adamski, K. Zagórski, *Szanse zdobywania wykształcenia w Polsce*, Warszawa 1979.

¹⁷ Wśród nich ukonstytuowała się subdyscyplina zwana w Polsce pedagogiką szkoły

prakseologiczne aspekty realizowanego przez nie procesu studiowania, związane z jego modelowaniem (doskonaleniem), zwracając także uwagę na procesy temu towarzyszące (socjalizację, profesjonalizację)¹⁸.

Zainteresowanie młodzieżą w ogóle, a młodzieżą studiującą w szczególności, kreślenie teoretycznych obrazów zgodnie z akceptowanymi i eksponowanymi w poszczególnych dziedzinach aspektami poznawczymi prowokują, by zadać pytanie o istotę młodości. O to, czym ona jest; o jej cechy specyficzne i historycznie kształtujące się konfiguracje, ujmując ją we względnej izolacji od innych kategorii społecznych¹⁹ lub w powiązaniu z tymi, które współtworzą rzeczywistość społeczną (na przykład wiekiem bądź położeniem społecznym)²⁰.

Współczesna młodzież, doświadczająca przekształceń instytucjonalnej organizacji państwa, chaosu systemów wartości, braku poczucia stabilności i bezpieczeństwa, rozpada się na szereg różnorodnych w swym indywidualnym obrazie „życiorysów”, biografii, wykazując jednocześnie podobieństwa i różnice²¹. Staje przed zadaniem określenia wobec świata własnej osoby, przynależności regionalnej, narodowej bądź nawet globalnej²². Zbiorowość studentów to osoby przypisane szkole kwalifikowanej jako wyższa, której lokalizacja wyznacza ich przestrzenne usytuowanie w sensie terytorialnym²³. Odrębność (w sensie grupy przeznaczonej dla określonej kategorii osób) wyznaczona jest także uruchamianymi wobec niej mechanizmami selekcji (zdanym egzaminem maturalnym,

wyższej. O jej genezie, przedmiocie, dorobku zob. J. Modrzewski, *Z zagadnień socjopedagogiki szkoły wyższej*, [w:] *Pamięć i obecność społeczna*, red. W. Ambroziak, T. Frąckowiak, S. Wawryniuk, Poznań 1994.

¹⁸ Zob. prace poświęcone środowisku młodzieży studiującej K. Jaskota, B. Hajduk, E. Bielskiej i in.

¹⁹ Zob. H.M. Griesse, dz. cyt., s. 81.

²⁰ Por. I. Zychowicz, dz. cyt.

²¹ Literatura przynosi wiele prób typologii i systematyzacji młodzieży, zob. A. Sosnowski, *Wyznaczniki zmiany społecznej. Młodzież, lokalność, transformacja*, Szczecin 2002; G. Adamczyk, *Wartości społeczne w świadomości młodzieży niemieckiej i polskiej. Studium socjologiczne*, Lublin 2003; Z. Remiszewska, *Kryzysy egzystencjalne młodzieży a edukacja szkolna*, Opole 2007; *Środowisko, młodzież, zdrowie. Pedagogiczne i psychologiczne wymiary zagrożeń życia i rozwoju młodzieży*, red. J.A. Malinowski, A. Zandrecki, Toruń 2001; *Młodzież wobec (nie)gościnniej przyszłości*, red. R. Leppert, Z. Melosik, B. Wojtasik, Wrocław 2005; R. Dolata, K. Koseła, A. Wiłkomirska, A. Zielińska., *Młodzi obywatele. Wyniki międzynarodowych badań młodzieży*, Warszawa 2004.

²² Zob. badania prowadzone przez Społeczny Zespół Badań Kultury i Oświaty Pogranicza, funkcjonujący przy Zakładzie Pedagogiki Ogólnej Instytutu Uniwersytetu Śląskiego (filia w Cieszynie) w latach 90. XX w. Zob. też *Hierarchia wartości i plany życiowe dzieci z Zaolzia*, red. T. Lewowicki, Cieszyn 1992; *Kulturowe, społeczne i edukacyjne wyznaczniki dróg życiowych młodzieży z Zaolzia*, red. T. Lewowicki, Katowice 1994; *Tożsamość narodowa młodzieży na pograniczu*, red. Z. Jasiński, A. Kozłowska, Opole 1997; J. Nikitorowicz, *Dylematy tożsamościowe młodzieży z pogranicza wschodniej Polski, zachodniej Białorusi i Ukrainy*, „Pogranicze. Studia społeczne” 1999, t. 8, s. 215–230.

²³ Kryterium staje się poczucie przynależności do zbiorowości określonego ośrodka akademickiego odczuwane przez młodzież studiującą.

egzaminem wstępnym, stanem zdrowia, określonymi predyspozycjami intelektualnymi) decydującymi o jej wielkości i składzie. Odrębność tę podkreślają także wzorce pielęgnowane w środowisku studentów, normy, sposoby zachowań, tworzące specyficzną subkulturę, a także charakterystyczne formy aktywności pozaedukacyjnej (własne kluby, organizacje studenckie), przesądzające o autonomiczności tego środowiska i zezwalające na ulokowanie go w kategoriach grup społecznych. Szkoły wyższe, ich społeczna organizacja, „klimat intelektualny”, możliwości zaspokajania potrzeb poznawczo-intelektualnych i profesjonalizujących powinny wyznaczać warunki aktualizacji akademickiej fazy socjalizacji, uznawanej przez wielu za najważniejszy mechanizm psychospołeczny uruchamiany wobec osób studiujących²⁴.

Przedstawione badania stanowią wycinek projektu badawczego dotyczącego aktualności socjalizacyjnej funkcji szkolnictwa wyższego, realizowanego podczas seminariów dyplomowych i magisterskich prowadzonych na kierunku pedagogika w Instytucie Technologii i Edukacji Politechniki Koszalińskiej. Celem referowanych badań była operacjonalizacja pojęcia sukcesu. Założono, że w opinii badanych studentów jest ono równoznaczne z wysoką oceną jakości życia, która pozostaje konsekwencją zaspokojenia potrzeb według ustalonych indywidualnie standardów. Założono również, że standardy te (konsekwencja uczestnictwa podmiotowo-przedmiotowego w środowisku szkoły wyższej) umożliwiają określenie poczucia spełnienia, uzyskania indywidualnego dobrostanu, identyfikowanego w kategoriach sukcesu życiowego. Czynnikiem różnicującym wyobrażenie badanych o tym, czym jest sukces, może być ich płeć, wiek, pochodzenie terytorialne, a także status społeczny rodziców.

Organizacja badań

Referowane badanie przeprowadzono we wrześniu 2014 roku z wykorzystaniem metody sondażu diagnostycznego, umożliwiającego zgromadzenie wiedzy o opiniach i poglądach badanej zbiorowości. Wybór metody doboru próby do badań uzasadniony był celem oraz warunkami technicznymi. Badaniu poddano 243 osoby. Respondenci to studenci I roku studiów licencjackich (103 osoby) oraz studenci I roku studiów magisterskich (143 osoby) na kierunku pedagogika. Opis badanej grupy młodzieży rozpoczęto od wskazania cech, takich jak płeć, wiek, miejsce zamieszkania.

²⁴ Zob. T. Frąckowiak, *Uspołecznienie młodzieży poprzez studia wyższe*, Poznań 1980; B. Bromberek, *Młodzież studencka – jej kształcenie i koncepcje życia. Analiza wyników badań podłużnych przeprowadzonych w uczelniach Poznania*, Warszawa–Łódź 1988.; J. Modrzewski, *Środowisko młodzieży studiującej...*

Wśród badanych przeważały kobiety (82,3%) – zarówno w grupie studentów I roku studiów licencjackich (grupa I, 76,7%), jak i w grupie studentów I roku studiów magisterskich (grupa II, 86,3%). Z całą pewnością jest to konsekwencja wyboru terenu badań. Od wielu lat pedagogika postrzegana jest w kategoriach kierunku dalece sfeminizowanego. Badani to osoby w wieku 19–23 lat. W grupie pierwszej znalazły się osoby w wieku 19–20 lat (82% kobiet i 95% mężczyzn to 19-latkowie), grupę drugą reprezentują studenci w wieku 22–23 lata (80,6% kobiet i 52% mężczyzn to 22-latkowie). Przedstawiciele obu grup to reprezentanci opisywanej wyżej kategorii osób „zawieszonych” pomiędzy młodością a dorosłością, w wieku przypisanym standardowo poszczególnym latom studiów.

Niezwykle ważną kategorią opisu kontekstu kształtowania biografii społecznej jednostki wydaje się pojęcie środowiska, ponieważ stanowiąc źródło zewnętrznych bodźców rozwojowych, przyczynia się ono do kształtowania osobowości społecznej jednostki, pozwala na kompletowanie oczekiwanych kompetencji społecznego uczestnictwa i współwyznacza rzeczywiste możliwości realizacji tych oczekiwań²⁵. Kompletowanie kapitału społecznego i kulturowego jednostki, niezbędnego do formułowania indywidualnych standardów (także tych określających sukces życiowy), pozostaje więc wypadkową oddziaływań wielu czynników środowiskowych i pozaśrodowiskowych²⁶. Istotne badawczo jest określenie pochodzenia terytorialnego i społecznego badanej młodzieży. Biorąc pod uwagę pochodzenie respondentów, zauważyć należy, że większość badanych (66,2%, w grupie I – 54%, w grupie II – 61,3%) pochodzi ze środowiska miejskiego²⁷.

Jeśli chodzi o pochodzenie społeczne badanych, odnotowano dużą grupę badanych, których rodzice mają wykształcenie zawodowe (41,3%; I – 39,5%, II – 42%),

²⁵ Por. D. Lalak, T. Pilch, *Środowisko*, [w:] *Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej*, red. D. Lalak, T. Pilch, Warszawa 1999; W. Ambrozik, *Dewiacje wychowawcze w środowisku wiejskim*, Poznań 1997; W. Winclawski, *Typowe środowiska współczesnej Polski*, Warszawa 1976; Z. Tyszka, *Wieś, miasto, region uprzemysławiany. Typologia środowisk egzystencji rodzin polskich*, „Roczniki Socjologii Rodziny” 1990, t. 2, s. 49–64.

²⁶ I. Zychowicz, dz. cyt., s. 115.

²⁷ Socjalizacyjna funkcja różnych typów miejscowości (wieś, miasto) wyznaczona jest funkcjami, jakie pełnią one wobec zamieszkujących w nich osób i właściwościami środowiskowymi. Społeczność miejską charakteryzować będą: uczestnictwo młodzieży w dużej liczbie grup celowych, dominacja więzi rzeczowych, obniżenie społecznego znaczenia rodziny, anonimowość, racjonalizacja myślenia, duża ruchliwość przestrzenna, zróżnicowanie struktury zawodowej, bezosobowa kontrola społeczna. Społeczność wiejska to mała zbiorowość o dużym poczuciu jedności, gdzie dominuje rolniczy charakter pracy, kultura ludowa, ograniczona liczba instytucji kulturalnych, naoczność zachowań, a co za tym idzie – większa kontrola społeczna. Por. B. Misztal, *Socjologia miasta*. Warszawa 1978; T. Pilch, *Środowisko lokalne – struktura, funkcje, przemiany*, [w:] *Pedagogika społeczna. Człowiek w zmieniającym się świecie*, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Warszawa 1993, s. 144–164.

wykształcenie średnie deklaruje 36,8% rodziców (I – 40,5%, II – 30,3%), a tych z wyższym wykształceniem odnotowano niewiele ponad 20%. Uzyskany obraz pochodzenia społecznego wydaje się wskazywać na przełamanie stereotypowego przekonania o selekcyjnym charakterze warunków środowiskowych²⁸ w kształtowaniu się aspiracji bądź szans edukacyjnych.

W badaniu założono, że sukces jest wypadkową zaspokojonej potrzeby bezpieczeństwa, bycia potrzebnym drugiemu człowiekowi, potrzeb związanych z aktywnością i pracą oraz umiejętnością zagospodarowania czasu wolnego. Zaproponowano badanym, by ocenili w skali 1–6 ważność i poziom zaspokojenia potrzeb w czterech kategoriach:

1. Potrzeby związane z poczuciem bezpieczeństwa, w tym:
 - a) warunki mieszkaniowe,
 - b) zdrowie.
2. Potrzeby związane z aktywnością i pracą, w tym:
 - a) aktywność zawodowa,
 - b) potrzeba zdobywania wykształcenia.
3. Potrzeby związane z kontaktami, w tym:
 - a) związki z partnerem,
 - b) posiadanie dzieci.
4. Potrzeby związane z efektywnym wykorzystaniem czasu wolnego, w tym:
 - a) działalność wolnoczasowa,
 - b) działalność na rzecz innych.

Uzyskane odpowiedzi pozwoliły zauważyć, że badani studenci, bez względu na rok studiów, wiek czy płeć, wysoko cenią zdrowie (5,8–5,9), choć zaspokojenie tej potrzeby ocenili na 4,9–4,6. Studenci studiów licencjackich doceniają ważność dobrego przygotowania do pracy zawodowej (5,1) jako gwaranta „odpowiednich” warunków materialnych (5,3). Za ważne uznali nawiązywanie trwałych związków z partnerem (5,2), choć poziom zaspokojenia tej potrzeby oceniono jedynie na 1,6 (co wydaje się zrozumiałe ze względu na wiek badanych). Najmniejsze znaczenie (4,3) ma dla studentów rozpoczynających przygodę ze studiowaniem działalność na rzecz innych ludzi. Nie dostrzegają potrzeby angażowania się w różne formy wolontariatu, uznając, że jest to zadanie innych członków społeczeństwa.

Nieco inaczej rysuje się obraz potrzeb sygnalizowanych przez studentów studiów II stopnia (którzy doświadczyli już socjalizacji akademickiej).

²⁸ Zob. badania nad studentami Kościana, Leszna, Gniezna, Wągrowca i Gorzowa Wielkopolskiego: K. Słupska-Kwiatkowska, *Egalitaryzacja szans kształcenia młodzieży jako problem społeczny III Rzeczypospolitej*, praca doktorska napisana pod kierunkiem T. Frąckowiaka, Poznań 2008, s. 402.

Wszystkie zaproponowane potrzeby oceniono jako ważne życiowo (5,35–5,9), choć poziom ich zaspokojenia jest jeszcze w opinii respondentów niezadawalający (2,9 – aktywność zawodowa oraz 3,6 – posiadanie dzieci). Zauważono wysoki poziom zaspokojenia potrzeb związanych z aktywnością wolnoczasową i działalnością na rzecz innych. W większości przypadków badani rozpoczynający studia magisterskie pozostawali w związkach partnerskich (5,8).

Taki obraz badanej populacji pozwala uznać szkołę wyższą za jeden z elementów kształtujących kompetencje społecznego uczestnictwa, umożliwiające osiągnięcie sukcesu życiowego. Założono, że realizacja istotnych życiowo potrzeb według indywidualnie wyznaczonej strategii prowadzi do poczucia spełnienia, uzyskania indywidualnego dobrostanu kojarzonego z odniesieniem sukcesu życiowego.

Na koniec kilka stwierdzeń porządkujących wyobrażenie badanych studentów, według których sukces to:

- satysfakcja z dobrze wykonanego zadania,
- nagroda za trud pracy nad sobą,
- przełamywanie barier, pokonywanie słabości,
- koniec i początek,
- praca, która będzie satysfakcjonująca finansowo,
- odnalezienie tego, co chce się robić w życiu,
- zdobycie szacunku osób, na których nam zależy,
- mądry i oddany partner życiowy,
- ładny dom, dobra praca, kochający partner, zdrowe dzieci,
- spełnienie marzeń, realizacja założonego celu,
- przeżycie życia nie krzywdząc innych.

Wnioski

Bez względu na wiek badanych, ich pochodzenie terytorialne i kapitał kulturowy utożsamiają oni sukces z zaspokojeniem społecznie ukształtowanych potrzeb. Sukces to wyzwanie, osiągnięcie świadome i celowe, choć rozłożone w czasie. Zależy on od indywidualnie zhierarchizowanego systemu wartości, pozostającego konsekwencją uczestnictwa jednostki w rozmaitych środowiskach. Społeczeństwo bowiem nie tylko wyznacza granice pojmowania sukcesu życiowego, lecz także wskazuje jak go urzeczywistnić.

Pozytywna ocena poszczególnych ważnych dla jednostki sfer życia postrzegana jest w kategoriach spełnienia²⁹, czyli elementu niezbędnego dla osiągnięcia

²⁹ Zob. L. Leary-Joyce, *Psychologia sukcesu*, Warszawa 2012.

sukcesu. Szkoła wyższa (także w opinii badanych) to miejsce kształtowania pożądanych społecznie kompetencji (wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych), których osiągnięcie może być postrzegane w kategoriach sukcesu. Badani studenci są więc świadomi konieczności stawiania sobie celów – zarówno tych dotyczących wizji i wartości, określających „jaki jestem” (charakterologicznych), pozwalających na podejmowanie rozmaitych działań w sferze pracy, dotyczących wykorzystania czasu wolnego, wyznaczających własność (cele z zakresu finansów), związanych z nawiązywaniem kontaktów interpersonalnych, pozwalających zaplanować przyszłość, jak i tych codziennych, pozwalających odnosić sukcesy każdego dnia.

Sukces nie powinien bowiem być wyścigiem bądź konkretnym osiągnięciem, lecz podróżą i odkrywaniem. Do tego jednak potrzebna jest jego jasno określona wizja, angażująca różne sfery życia człowieka³⁰.

Bibliografia

- Adamczyk G., *Wartości społeczne w świadomości młodzieży niemieckiej i polskiej. Studium socjologiczne*, TN KUL, Lublin 2003.
- Adamski W., Zagórski K., *Szanse zdobywania wykształcenia w Polsce*, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa 1979.
- Bielska E., *Ponowoczesne konteksty liberalizmu a preferencje młodzieży akademickiej wobec wybranych aspektów stylów życia*, Wydaw. Śląskiej Wyższej Szkoły Zarządzania, Katowice 2006.
- Bromberek B., *Młodzież studencka – jej kształcenie i koncepcje życia. Analiza wyników badań podłużnych przeprowadzonych w uczelniach Poznania*, PWN, Warszawa–Łódź 1988.
- Frąckowiak T., *Uspołecznienie młodzieży poprzez studia wyższe*, Wydaw. Naukowe UAM, Poznań 1980.
- Góralaska R., *Studenci uniwersytetu końca XX wieku. Raport z badań młodzieży Uniwersytetu Mikołaja Kopernika*, Wydaw. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2003.
- Griesse H.M., *Socjologiczne teorie młodzieży*, przekł. J. Dąbrowski, Impuls, Kraków 1997.
- Hierarchia wartości i plany życiowe dzieci z Zaolzia*, red. T. Lewowicki, Uniwersytet Śląski, Cieszyn 1992.
- Holden R., *Inteligencja sukcesu*, przekł. P. Wieczorek, Amber, Warszawa 2005.
- Dolata R., Koseła K., Wilkomirska A., Zielińska A., *Młodzi obywatele. Wyniki międzynarodowych badań młodzieży*, Wydawnictwa UW, Warszawa 2004.
- Kubiak-Szymborska E., *Podmiotowość młodzieży akademickiej. Studium statusu podmiotowego studentów okresu transformacji*, AB, Bydgoszcz 2003.
- Lalak D., Pilch T., *Środowisko*, [w:] *Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej*, red. D. Lalak, T. Pilch, Żak, Warszawa 1999.
- Leary-Joyce L., *Psychologia sukcesu*, przekł. J. Sawicki, Polskie Wydaw. Ekonomiczne, Warszawa 2012.

³⁰ Zob. R. Holden, *Inteligencja sukcesu*, Warszawa 2005.

- Lipińska-Grobelny A., *Wielość ról a równowaga między życiem osobistym i zawodowym*, [w:] I. Janicka, M. Znajmiecka-Sikora, *Rodzina i kariera. Równoważenie czy konflikt ról?*, Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2014.
- Markowski D., *Młodzież jako kategoria struktury socjodemograficznej*, [w:] *Socjalizacja w kategoriach wieku społecznego. Dzieciństwo i młodość. Standaryzacja socjalizacji inkluzyjnej*, red. D. Sipińska, J. Modrzewski, A. Matysiak-Błaszczyk, PWSZ im. J. Amosa Komeńskiego, Leszno 2010.
- Markowski D., *Wielkie struktury społeczne. Teorie-realia*, WSZSG, Tyczyn 2002.
- Melosik Z., *Wychowanie obywatelskie. Nowoczesność, ponowoczesność (próba konfrontacji)*, [w:] *Wychowanie obywatelskie. Studium teoretyczne, porównawcze i empiryczne*, red. Z. Melosik, K. Przyszczypkowski, Edytor, Toruń–Poznań 1998.
- Młodzież wobec (nie)gościnnej przyszłości*, red. R. Leppert, Z. Melosik, B. Wojtasik, Wydaw. Naukowe DSWE, Wrocław 2005.
- Modrzewski J., *Socjalizacja i uczestnictwo społeczne. Studium socjopedagogiczne*, Wydaw. Naukowe UAM, Poznań 2007.
- Modrzewski J., *Społeczna konstrukcja i destrukcja dorosłości*, [w:] *Socjalizacja w kategoriach wieku społecznego. Dzieciństwo i młodość. Standaryzacja socjalizacji inkluzyjnej*, red. D. Sipińska, J. Modrzewski, A. Matysiak-Błaszczyk, PWSZ im. J.A. Komeńskiego, Leszno 2010.
- Modrzewski J., *Z zagadnień socjopedagogiki szkoły wyższej*, [w:] *Pamięć i obecność społeczna*, red. W. Ambroziak, T. Frąckowiak, S. Wawryniuk, Prodruck, Poznań 1994.
- Nikitorowicz J., *Dylematy tożsamościowe młodzieży z pogranicza wschodniej Polski, zachodniej Białorusi i Ukrainy*, „Pogranicze. Studia społeczne” 1999, t. 8, s. 215–230.
- Pilch T., *Środowisko lokalne – struktura, funkcje, przemiany*, [w:] *Pedagogika społeczna. Człowiek w zmieniającym się świecie*, red. I. Lepalczyk, T. Pilch, Żak, Warszawa 1995.
- Remiszewska Z., *Kryzysy egzystencjalne młodzieży a edukacja szkolna*, Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2007.
- Sęk H., Sommerfeld A., *Być dorosłym?!*, Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Legnica 1990.
- Słupska-Kwiatkowska K., *Egalitaryzacja szans kształcenia młodzieży jako problem społeczny III Rzeczypospolitej*, praca doktorska napisana pod kierunkiem T. Frąckowiaka, Poznań 2008.
- Sosnowski A., *Wyznaczniki zmiany społecznej. Młodzież, lokalność, transformacja*, Wydaw. Naukowe US, Szczecin 2002.
- Środowisko, młodzież, zdrowie. Pedagogiczne i psychologiczne wymiary zagrożeń życia i rozwoju młodzieży*, red. J.A. Malinowski, A. Zandrecki, Akapit, Toruń 2001.
- Susułowska M., Nęcki Z., *Psychologiczna analiza przebiegu studiów wyższych*, PWN, Warszawa 1977.
- Thieme J.K., *Szkolnictwo wyższe. Wyzwania XXI wieku*, Difin, Warszawa 2009.
- Tillmann K.J., *Teorie socjalizacji. Społeczność, instytucja, upodmiotowienie*, przekł. G. Bluszcz, B. Miracki, PWN, Warszawa 1996.
- Winclawski W., *Typowe środowiska współczesnej Polski*, PWN, Warszawa 1976
- Zychowicz I., *Studenci Koszalina. Edukacja i socjalizacja*, Wydaw. Uczelniane Politechniki Koszalińskiej, Koszalin 2014.

Success in opinions of Koszalin University of Technology students

Abstract: The article deals with life success circumstances. It is a report from the research conducted among Pedagogy students about their perception of life success. This article concerns changes which occurred in the thinking of the XXI century students. Research report talks about the evolution of the system of values of young people. The article presents a preliminary analysis of concept of success of the students of pedagogy of the Technical University of Koszalin. The research involved 243 people in different ages, different territorial origin, with different cultural capital. It was assumed that the collage is culture-creating factor. It have influence on choosing patterns of cultural choices by students and it promotes formation of ideas, styles and tastes. Moreover it allows to create an individual biographical scenarios.

Keywords: Koszalin University of Technology, social participation, students, success

Słowa kluczowe: Politechnika Koszalińska, studenci, sukces, uczestnictwo społeczne jednostki

